

Illustration av samverkan mellan militär- och polisiär insatsstyrka.

Bevakning och insatstjänst

Vid varje flygflottilj finns någon form av bevakning och insatstjänst, som består av en chef, yrkesofficerare och ett varierande antal värnpliktiga. Dessa styrkor tjänstgör dygnet runt årets alla dagar. Uppdraget som chef för en sådan styrka kräver kunskaper, som i vissa fall inte är traditionellt militära.

**Av: Löjtnant Tomas Filipsson, F 7
Polisinspektör Mats Hvit, Göteborg
Foto: Anne Johannesson**

Till säkerhetsavdelningen vid F 7 kommer den 11 december en rapport från SÄPO. I denna står att ett flertal mobiliseringsförråd i södra och västra Sverige har varit utsatta för professionella angrepp. De har brutits upp och sedan lämnats utan att något tillgripits. Säkerhetsansvariga i kommando syd beordrar skärpt kontroll inom varje försvarsråde (Fo). Speciell tillsyn av mobiliseringsförråd utfärdas. Kontroller skall göras minst två gånger per dygn. Chefen för F 7:s säkerhetsavdelning ger order till beredskapsplutonen att vidta åtgärder med tanke på hotbilden.

För insatsstyrkan blir det genast ökad aktivitet. Chefen ombesörjer så att han tillsammans med de värnpliktiga kontrollerar insatsplaner och framryckningsvägar till respektive objekt. Gruppen övar dessa under såväl mörker som ljus.

●● Måndagen den 11 december klockan 20:03 får bevakningschefen ett telefonsamtal från fru Andersson i Tun. Hon berättar att hon har observerat en bil och en "mystisk" man på gamla Lidköpingsvägen i anslutning till flygfältet. Insats-

chefen får order att åka ut till banända 29 för att kontrollera mannen och fordonet. När han tillsammans med sin grupp kommer fram ser de mannen stå och fotografera ut emot flygfältet – trots fotograferingsförbudet. Chefen tar med sig två värnpliktiga ur bilen efter det att de värnpliktiga lämnat kvar sina automatkarbiner hos föraren. Han går sakta fram emot mannen och söker tal-samband. Mannen ser ut som om han inte förstår tilltalet och chefen går över till att tilltala honom på engelska. Det framkommer att mannen kommer ifrån en utländsk beskickning

och att han dessutom har diplomatisk immunitet. Mannens och fordonets identitet fastställs och kontrolleras och därefter avvisas han.

●● Tisdagen den 12 december kl 15:00 inkommer ett telefonsamtal från en man som passerat förbi ett mobiliseringsförråd och där iakttagit två män med vapen. Insatsstyrkan tar på sig skyddsvästar och tar sig ut till förrådet via förutbestämda framryckningsvägar. När männen kontrolleras visar det sig, att de engagerats av polisen för att söka efter en trafikskadad älg.

Kl 18:15 går larmet på ett ammunitionsförråd. Polisen larmas och lovar att komma till brytpunkten inom 30 minuter. Det är beckmörkt och det snöar ymnigt. Därför går det mycket långsamt när gruppen gör sin framryckning. På vissa ställen har dessutom lysväven försvunnit, vilket gör att företaget blir än svårare. Chefen har problem att hålla huvudet kallt hos sina värnpliktiga. Cirka 100 meter från förrådet ger hunden ljudmarkering, detta samtidigt som en av de värnpliktiga observerar ljus vid förrådet. När insatschefen och en av de värnpliktiga kommer inom synhåll för förrådet, ser de att två personer håller på att bryta upp en dörr med hjälp av elaggregat och vinkelslip. När slipen tystnar anropar insatschefen männen som genast avbryter verksamheten och flyr i en bil. Styrkan har nu avvärjt det pågående angreppet och säkrat brottsplatsen. Man måste nu invänta polisen för avrapportering och överlämning.

Kl 22:45 kommer en uppörd värnpliktig från kasern 8 springande till vakten. Han berättar att det är ett "helvetes liv" i kasernkorridoren på and-

ra våning. Folk slåss och är fulla. Insatschefen fattar beslutet att lämna vapen i vakten. Han ger gruppen order om att inte agera annat än på order eller vid personangrepp från någon. Lugnet på västgötaslätten har sedan lagt sig kl 23:15.

● ● På morgonen den 13 december, när dagens insatschef börjar sitt arbetspass, kommer en ny und/säk-rapport från chefen för beredskapsplutonen. När han läst den vet han att en känd organisation som varit inblandad i brottslig verksamhet varit på besök i Lidköping och där lämnat efter sig fotografier på mobiliseringsförråd. Efter det obligatoriska luciafirandet i hangar 86 får han sedan order om att genomföra en vapeneskort från F 7 till Karlsborg. Han ägnar sedan delar av dagen för att planera den viktiga eskorten.

Kl 20:00 anmäler den värnpliktiga vaktssoldaten att ett 30-tal personer har börjat sätta upp plakater, banderoller och tända marschaller utanför vakten. Insatschefen åker tillsammans med sin styrka till vakten för att kontrollera verksamheten. När de kommer dit märker han snabbt att det är fråga om en helt fredlig demonstration. Demonstranterna har emellertid satt sig på marken och kedjat fast sig i varandra, så in- och utpassering till flottiljen är omöjlig. Han börjar med att kalla på polis och fortsätter sedan med att försöka tala demonstranterna till rätta och om möjligt få dem att frivilligt flyta på sig, vilket de inte gör.

När polisen kommer tar polisinsatschefen över ansvaret och tar den militära styrkan till hjälp. Han beslutar att demonstranterna skall avvisas. Detta kan ske genom att man rekvirerar en buss från flottiljens körcentral.

● ● Kl 08:00, torsdagen den 14 december anmäler chefen för ammunitionstroppen att han tillsammans med några värnpliktiga åker ut till ett ammunitionsförråd för tillsyn.

Kl 08:45 kommer ett telefonsamtal från troppens ställföreträdande. Han berättar att ammunitionstroppen har överfallits vid förrådet. Skottlossning har ägt rum. De som gjort överfallet har tagit chefen och två värnpliktiga som gisslan. Förövarna har troligen försökt sig inne i förrådet. Chefen för insatsstyrkan samlar sin styrka för information om läget. Polisen i Lidköping har larmats och har i sin tur informerat Länspolis-mästaren i Skövde, som begärt

resursförstärkning från Göteborg. Lidköpingspolisen och insatsstyrkan samverkar på "brytpunkten", där yttre befälet från Lidköping utsetts som Polisinsatschef (PiC). På grund av att polisen bara har tre man på plats, måste man samverka med F 7:s insatsstyrka. PiC skickar iväg tre dubbelpatruller. Var och en består av en polis och en värnpliktig. De värnpliktiga känner till framryckningsvägarna. Patrullernas uppgift blir att dolt bevaka förrådet och rapportera om rörelser och eventuell verksamhet. Under bevakningen ser de att det är minst två gärningsmän. Dessa befinner sig invid och inne i förrådet. Det verkar också som att de har klart för sig att de är bevakade. Men de gör inte några ansatser till att fly.

Kl 10:20 anländer en piketstyrka och tre förhandlare från Göteborg till brytpunkten. Strax innan har två hundförare från Skövde anlänt. Kl 10:45 hörs skottlossning från förrådet och på basradio hörs en ökad röst som kommenderar samtliga militärer att försvinna och att man vill tala med polisen. Här får polisen en ingång till att börja förhandla med gärningsmännen via basradio. Förhandlingen pågår under större delen av dagen och vid 17-tiden börjar gärningsmännen bli desperata och vill komma från platsen. De säger att de kommer att ta med en ur gisslan och försvinna i sin egen bil och lämna av gisslan när de märker att de inte är förföljda. Piketstyrkan har under dagen förberett sig för att göra en inbrytning genom att bli träna i ett liknande förråd.

Kl 17:35 får PiC klartecken för inbrytning och meddelar detta till piketbefälhavaren. Denna tar med sig sin grupp fram till förrådet och gör inbrytning kl 17:50. Inbrytningen lyckas. Inga personskador uppstår. En av gärningsmännen flyr till skogs men kan gripas av en kombinerad hund/piketpatrull.

Det som här återgivits är exempel på en tillämpningsövning i samband med utbildning av chefer för insatsstyrkor vid flottiljer eller motsvarande inom försvarsmakten. (Kurs 2340, BBS/RÅ F 14 Halmstad)

● ● Efter genomgången kurs 2340 har kursdeltagaren tillgodogjort sig kunskaper och ska kunna leda och utbilda värnpliktiga i de situationer som återgivits. Kursen består av föreläsningar, aplex och praktiska övningar. Föreläsningar om hot-

Samverkan i stridspar ur polispiketen och militär insatsstyrka.

Framrykning mot vapenförråd. Förberedelse för inbrytning.

Polischefens ordergivning till de militära och polisära insatsstyrkorna.

bilder och terrorverksamhet genomförs av dels Rikskriminalpolisen, dels Säkerhetspolisen. Lärare från polishögskolan håller i juridikföreläsningar. Juridiken tillämpas sedan under hela utbildningen. Under de tillämpade övningarna har artikelförfattarna funnits med och bistått med råd och dåd inom den praktiska tillämpningen av de nyförvärvade juridiska kunskaperna. Hundtjänst ingår. Deltagarna får här klart för sig hur stor nytta man kan ha av hunden genom dess högst speciella egenskaper.

En stor del av utbildningen går ut på att lära sig att använda lagstiftning, vapen, hundar och andra hjälpmedel som sina verktyg på ett juridiskt försvarbart

och riktigt sätt. Alla vet att det inte går att skruva i en skruv med hjälp av en hammare. Det är precis samma sak med de juridiska verktygen. Man måste ha klart för sig att rätten att bruka våld och vapen vid de tillfällen som återges i texten ovan, inte sker enligt gängse militära regler utan enligt IKFN, skyddslagen, brottsbalken och rättegångsbalkens bestämmelser. En förutsättning för att flottiljerna ska kunna hålla en hög standard på dess områden är att det krävs utbildning av personalen och samverkan med bl a lokala polismyndigheter. Det är först när man har nått den nivå på verksamheten som man har möjlighet att möta dagens brottslighet. – Kraven har ökat. I takt med brottsligheten. ■